

115. Debrecen, Garay utca 1.
(Hajdú-Bihar megye) Sza, Kk, Ű

2005. június 22–28. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a 300 m²-es telken, építkezést megelőzően. A területen tizenkét régészeti objektumot tártunk fel három nagyobb korszakból.

A legkorábbi leletek a Kr. u. 3–4. századból a császárkori szarmata időszakból származnak. Egy nagyméretű, 170 cm átmérőjű, méhkas alakú gödörből korongolt, szürke hombártöredékek, kézzel készített házi kerámia darabjai és állatcsontok kerültek elő.

A középkori Debrecen több telepjelenségét is sikerült feltárnunk. Néhány kisebb gödör mellett a legjelentősebb objektum egy faszerkezet nélküli ásott kút volt. A nyesett felszíntől 120 cm mély kút betöltésében jelentős mennyiségű kerámiatöredéket találtunk.

Több gödörből újkori leletek kerültek elő, pl. mázas edények, cseréppipák töredékei. E korszak legérdekesebb lelete egy fémtalpas üvegserleg töredéke volt.

Az ásatási terület közvetlen szomszédságában van a 2003 őszén a Bethlen u. 6–12. sz. telkeken feltárt lelőhelynek. Az akkor előkerült szarmata és középkori településnyomok nyugati folytatását találtuk meg a Garay utca 1. sz. alatt.

M. NEPPER IBOLYA – D. SZABÓ LÁSZLÓ

116. Debrecen, Garay utca 4.
(Hajdú-Bihar megye) Kő

2005. május 9–13. között régészeti feltárást végeztünk a 250 m²-es telken társasház építését megelőzően,

melynek során tizenöt középkori telepjelenséget tártunk fel.

Az objektumok nagy része agyagnyerő gödör, amelyekből jelentős mennyiségű edénytöredék és állatcsont került elő. Feltártuk egy 50 cm széles, teknős aljú vízvezető árok K-i végét, amely Ny-i irányban egy nagyméretű gödörbe futott. Az ásatási terület Ny-i végében egy 100 cm széles, teknős aljú kettős árok és mellette egy 50 cm széles, trapéz keresztmetszetű árok 1–1,5 m hosszú szakaszát tártuk fel. Ez az árokrendszer a szomszéd telken, a ház alatt folytatódott.

M. NEPPER IBOLYA – D. SZABÓ LÁSZLÓ

117. Debrecen, Széchenyi utca
(Hajdú-Bihar megye) B, Kk, Kú

2005. február 14. és március 11. között régészeti feltárást végeztünk a 9080/4 hrsz. telken, miután a Fellebbviteli Főügyészség beruházásának szakfelügyelete során január 5-én régészeti leletek és objektumok kerültek elő.

Az 1085 m²-nyi felületen 42 régészeti objektumot tártunk fel több korszakból. Legkorábbiak a késő bronzkori Gáva-kultúra cserepeit tartalmazó objektumok voltak. A többi objektum leleteinek kora a 14. századtól a 18. századig terjedt. A középkori objektumok közül több mint 10 cölöplyuk volt, de elhelyezkedésük nem utalt semmiféle építményre. A lelőhely majdnem teljes hosszában húzódott egy kettős vízvezető árok, amelyhez gyűjtőmedencék is tartoztak. Több nagyméretű agyagnyerő gödröt is feltártunk. A lelőhely kútjai között volt faszer-

kezetes és ásott is, kettőnek dongabélése volt. Mindkét kútból került elő 15. és 18. századi ép edény.

Feltártunk egy középkori külső kemencét, melynek teteje is volt. A tetőt tartó karók nyomait a kemence oldalában találtuk meg.

M. NEPPER IBOLYA – D. SZABÓ LÁSZLÓ

118. Debrecen, Széchenyi utca–Arany J. utca

(Hajdú-Bihar megye) B, Sza, H, Á, Kk

2005. május 17. és július 22. között végeztünk régészeti feltárást a területre tervezett Igazságügyi Negyed mélygarázsának területén. A 2300 m²-nyi területen 140 régészeti objektumot tártunk fel öt nagyobb korszakból.

A legkorábbi leletek a *késő bronzkori* Gáva-kultúra telepéről kerültek elő. A település a szomszédos telken, a Fellebbviteli Főügyészség és az Ítéltábla területén folytatódik.

A *császárkori szarmata* időszakból, a Kr. u. 3–4. századból származik az a körárok, amelynek É-i részét egy középkori árok, K-i, Ny-i és középső részét újkori házalapok semmisítették meg. A körárok megmaradt részéből valószínűsíthető, hogy külső átmérője kb. 15 m lehetett. Temetkezésre utaló nyomokat azonban a későbbi bolygatások miatt nem találtunk.

A 9. századból származik az ásatás egyetlen háza. A 290×340 cm alapterületű, földbe mélyített ház ÉNy-i sarkában egy kemencét, a másik három sarkában cölöplyukakat tártunk fel. A betöltésben talált kerámiához hasonló került elő a háztól kb. 10 m-re feltárt külső kemence platnijából is.

A 12–13. századra datálható leletek voltak több gödörben is, ami megerősíti azt a feltételezést, hogy az Árpád-kori Debrecen erre a területre is kiterjedt.

A legtöbb objektum és lelet a középkori és kora újkori Debrecen településéhez köthető. Feltártuk a szomszédos telken, a Fellebbviteli Főügyészség és az Ítéltábla területén folytatódó vízelvezető árokrendszer kb. 60 m-es részét, három faszerkezetes kutat, melyek betöltéséből több ép edény és egy cseréppersely is előkerült. Középkori házat nem találtunk, csak gazdasági jellegű építményeket: fabéléses vermeteket, külső kemencéket.

M. NEPPER IBOLYA – D. SZABÓ LÁSZLÓ

119. Debrecen, Széchenyi utca 22–26.

(Hajdú-Bihar megye) B, Sza, Á, Kk, Kú

2005. április 4. és május 4. között végeztünk régészeti feltárást a telkekre tervezett Ítéltábla építése előtt. Az 1790 m²-nyi területen több mint száz régészeti objektumot tártunk fel négy nagyobb korszakból.

A legkorábbi leletek a *késő bronzkori* Gáva-kultúra telepéről kerültek elő. A népesség emlékanyagát a szomszédos telken, a Fellebbviteli Főügyészség területén 2005 márciusában befejezett ásatáson észleltük először Debrecen területén.

A *császárkori szarmata* időszakból, a Kr. u. 2. századból származik egy temetkezés. Az É–D tájolású, jobb oldalára fordított, behajlított lábú jazig nőt gazdagon felékszerezték. Nyakában lunula függött, jobb csuklóján két ezüst karkötő volt. A sírgödörben mellé helyeztek tíz, gyöngyből készült karkötőt és nyakláncot. A női csontváz alatt egy kutya maradványait találtuk meg.

Több gödörből kerültek elő 13. századi kerámiatöredékek, ami azt bizonyítja, hogy az Árpád-kori Debrecen központjától távolabb is éltek már ebben az időszakban.

A legtöbb objektum és lelet a középkori és kora újkori (14–17. sz.) Debrecen településéhez köthető. Feltártunk kb. 100 m hosszan egy vízelvezető árokrendszert (főág, több mellékág, gyűjtőmedence) és hat faszerkezetes kutat. Közülük ötnek az alját is sikerült megtalálnunk. A kutakból több ép edény és egy nagyon jó állapotban megmaradt, tölgyfából faragott sulykoló is előkerült.

M. NEPPER IBOLYA – D. SZABÓ LÁSZLÓ

120. Debrecen, Toyota-Szalón

(Hajdú-Bihar megye) U

A Debrecenből Hajdúböszörménybe vezető főút szélén, a MOL kút melletti beruházás területén végeztünk 2005. április 18. és május 12. között kisebb megelőző feltárást.

A lelőhely a Tócsó-patak déli partján lévő magasabb területen lokalizálható neolitikus település periferiájaként értékelhető.

Az ásatás során összesen 15 objektumot tártunk fel, melyek közül 4 leletanyag hiányában nem volt keltezhető, 5 modern beásásnak bizonyult; 6 objektumot a középső neolitikus időszakra (Esztár-csoport?) keltezhetünk. Egy árokból, két nagyobb amorf és egy ovális agyaggyerő gödörből, valamint egy kerek tölcseresen szűkülő falú gödörből állt a kibontott neolitikus településrészlet. A telepobjektumok mellett előkerült egy KDK–NyÉNy tájolású, bal oldalára erősen zsugorított, rossz megtartású vázat tartalmazó sír is. Melléklet nélküli volt; a sírgödör Ny-i végében talált kerámiatöredékek valószínűleg csak másodlagosan kerültek bele.

Október 28-án az épület gázvezetékének fektetése során feltártunk egy – többnyire nagyméretű tárolóedények töredékeit tartalmazó – újabb középső neolitikus hulladékgyűjtőt.

DANI JÁNOS

121. Debrecen, Tócsó-part

(Hajdú-Bihar megye) Ó, Sza, Kk

2004. október 5. és november 30., valamint 2005. március 21. és május 10. között megelőző feltárást végeztünk az M354/2 sz. lelőhelyen. A feltárt terület Debrecentől É-ra, a Hajdúböszörménybe vezető 35. sz. út mellett, a Tócsó-patak Ny-i partján fekszik. A lehumuszolt 18 081 m²-nyi felületen 564 objektumot tártunk fel. A területen egy szarmata (római császárkori, Kr. u. 2–4. sz.) település emlékeit találtuk meg. Előkerültek különböző